Versterken aanpak preventief jeugdbeleid.

Wat is preventief jeugdbeleid?

Op basis van de definitie van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) hebben we voor Nederweert de volgende definitie voor preventief jeugdbeleid geformuleerd.

Een preventieve aanpak die bijdraagt aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren in Nederweert.

Preventieve inzet kan voorkomen dat zij problemen krijgen, dat 'kleine' problemen groter worden en dat gezinnen intensieve hulp nodig hebben.

Relatie met?

Preventief jeugdbeleid is niet op zichzelf staand. Het komt voort en heeft relaties met de Hervormingsagenda Jeugd, Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Nederweert Durft!, Programma Positieve Gezondheid, het Regionaal beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027, Fenomeenonderzoek Jeugdige ondermijning en Verkenning Jeugd Ondermijning Nederweert 2023.

In alle genoemde notities is preventie en vroegsignalering een belangrijk uitgangspunt. Met het versterken van het preventief jeugdbeleid geven we daar concreter invulling aan.

Wat loopt er al?

Op basis van de verkenning die is uitgevoerd blijkt dat het met het grootste deel van de jongeren in Nederweert goed gaat. In Nederweert is voldoende tot goed onderwijsaanbod, veel verenigingen voor sport en cultuur, voldoende sociale controle en jeugdhulp is beschikbaar. Al deze voorzieningen dragen bij aan het prettig kunnen wonen en leven van kinderen en jongeren en het voorkomen van meer ernstige problemen. Het is belangrijk deze voorzieningen op peil te houden.

In het kader van preventief jeugdbeleid worden Kansrijke Start, Centering Zwangerschap en Nu Niet Zwanger uitgevoerd. Kansrijke Start is het actieprogramma dat zich richt op kinderen in de eerste 1000 dagen van hun leven, vooral op kinderen die geboren worden in een gezin dat te maken heeft met een kwetsbare situatie. De GGD is hierin onze belangrijkste partner met het consultatiebureau (Jeugdgezondheidszorg) en uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid.

Het Centrum Jeugd en Gezin, Algemeen Maatschappelijk Werk, GGD en welzijnspartners leveren capaciteit voor het consulententeam, dat diverse preventie activiteiten organiseert (webinars, bijeenkomsten, trainingen).

Daarnaast is de afgelopen jaren geïnvesteerd in meer samenwerking tussen alle partners die zich bezig houden met de jongeren van Nederweert. Dit zijn de partners uit het onderwijs, zorg, en veiligheid.
Er zijn twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd, een expertmeeting ‘taalontwikkeling’ en met de partners is gesproken over hun lokale inzet. Het doel van de bijeenkomsten en gesprekken is meer signalen van problemen vroegtijdig op te pakken en ernstigere problematiek te voorkomen.

Waarom versterken?

Samen met de partners is geconstateerd dat jongeren vaak onvoldoende in beeld zijn. Er zijn geen specifieke voorzieningen aanwezig om signalen goed te kunnen analyseren, te verbinden en preventief en ondersteunend te handelen. Als gezamenlijke partners wordt het jeugd en jongerenwerk gemist in het netwerk en in de ketensamenwerking rondom jongeren.

Thema's als stress, weerbaarheid, mentaal welbevinden, middelengebruik en ondermijning vragen om meer aandacht dan op dit moment mogelijk is.

Voorkomen is beter dan genezen. In het belang van de jongeren, gezinnen en onze samenleving. Preventie en vroegsignalering zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid., ook van het preventief jeugdbeleid.

Doelgroep

Jongeren tussen 10 en 21 jaar.

Welke prioriteiten stellen we?

We zetten vooral in op het versterken op de volgende thema's:

- Preventienetwerk jeugd
- Aanpak voorkomen alcohol en middelengebruik
- Integrale aanpak mentale gezondheid
- Ketenaanpak zorg – veiligheid – sociaal domein

Deze thema's zijn zowel landelijk als lokaal benoemd als belangrijke thema's voor jongeren. In Nederweert kunnen we met deze thema's duidelijke stappen zetten om verder inhoud te geven aan het preventief jeugdbeleid. In alle thema's is het belangrijk om domeinoverstijgend samen te werken, zoals met het fysieke domein, participatie, onderwijs, zorgpartners en inwoners.

Voor het uitvoeren en ondersteunen van de acties, naast ambtelijke capaciteit, ook de inzet van jeugd en jongerenwerk nodig. Als laagdrempelige vertrouwenspersoon voor jongeren, om op te halen wat er speelt, vroegtijdig te kunnen signaleren, – waar nodig – door te leiden naar andere ondersteuning en een verbindende schakel tussen professionals te zijn.

Wat gaan we doen?

1. Versterken preventienetwerk jeugd

- *Opstellen uitvoeringsagenda met partners*
  Met de partners maken we (waar mogelijk) jaarlijks uitvoeringsafspraken over hun inzet in Nederweert. Welke rol en acties ondernemen zij om preventie en vroegsignalering concreet vorm te geven. Op basis van de eerder gedane verkenning zijn mogelijke onderwerpen: taalontwikkeling bij kinderen, privacy (het goed delen van gegevens). Met de partners wordt gemonitord hoe de acties lopen, wat de successen en aandachtspunten zijn. Op basis hiervan kunnen acties worden bijgesteld.
  Het is wenselijk om vanuit veiligheid deel te nemen aan het preventienetwerk. Dit heeft meerwaarde, ook gelet op het versterken van de ketensamenwerking.

Partners in het preventienetwerk jeugd:

- CJG
- GGD
- Negen
- Bibliocenter
- Meerderweert
- Punt Welzijn
- Rick
- Vigo

- *Bijeenkomsten op thema*
  Het preventienetwerk komt 2x per jaar bij elkaar op uitnodiging van de gemeente. De bijeenkomsten hebben tot doel om belangrijke thema's te bespreken, elkaar te vinden, signalen te delen, initiatieven af te stemmen en elkaars expertise te benutten.

- *Gezamenlijk trainingsaanbod*
  Op basis van gezamenlijk geconstateerde thema's, wordt een trainingsaanbod opgesteld. Bijvoorbeeld over het delen van gegevens tussen de partners. Door samen te trainen, leren de professionals elkaar ook beter kennen.

- *Inzet/kosten*
  Regie van dit thema ligt bij de gemeente, waarvoor ambtelijke capaciteit nodig is. Dit is aanwezig.
  Van de partners wordt een actieve houding, gericht op Nederweert, gevraagd. De inzet past in de al aanwezige samenwerking.

Kosten bijeenkomsten 2x per jaar:	€ 10.000
Kosten trainingen (evt. eigen bijdragen partners)	€ 10.000

2. Versterken aanpak voorkomen alcohol en middelengebruik

- *Opstellen plan van aanpak*
  Over het alcohol en middelengebruik (inclusief roken/vapen) zijn cijfers vanuit de jeugdmonitors van de GGD bekend. De meest recente monitor onder jongvolwassenen van 16 t/m 25 jaar (2024) geeft als kernboodschap dat er zorgen zijn over middelengebruik onder deze groep.
  Op basis van deze gegevens kunnen we een concreet plan van aanpak opstellen om het alcohol en middelengebruik onder de doelgroep terug te dringen. Hierin o.a. voorlichting, het bereiken van de doelgroep, inzet van effectieve preventieprogramma's en afstemming met de partners voor een integrale aanpak.
  In dit kader is ook de inzet van jeugd en jongerenwerk belangrijk. Zie daarvoor punt 5.

- *Actief voorlichtings- en bewustwordingsbeleid*
  Onderdeel van het plan van aanpak is actieve voorlichting en bewustwording over verslavingen, alcohol- en middelengebruik. Dit vraagt een structurele communicatiestrategie om kinderen, jongeren en ouders te bereiken.

- *Inzet van het beschikbare aanbod*
  Er zijn veel preventieve programma's beschikbaar. Deze kunnen op schaal en maat van Nederweert meer en beter ingezet worden. Partners maken een overzicht van de beschikbare interventies, zodat met het onderwijs afgestemd kan worden welke inzet het meest aansluit bij de vraag van de scholen. Hiermee worden de mogelijkheden beter inzichtelijk en maken we afspraken over in te zetten activiteiten.

- *Inzet/kosten*
  Om vaart te zetten in het opstellen van het plan van aanpak en communicatiestrategie is inhuur van externe capaciteit nodig. Dit kan in combinatie met thema 3, aanpak mentale gezondheid.

Geraamde kosten externe inhuur:	€ 20.000,-- (in combinatie met 3)
Uitvoering communicatie:	€ 5.000,-- (in combinatie met 3)

3. Versterken integrale aanpak mentale gezondheid

- *Opstellen plan van aanpak*
  Over de mentale gezondheid zijn eveneens cijfers van de GGD beschikbaar. Bij de meest recente monitor (2024) is de kernboodschap dat mentale gezondheid van jongvolwassenen aandacht nodig heeft. Op basis daarvan is het opstellen van een plan van aanpak is nodig, net zoals bij het thema alcohol en middelengebruik.

- *Actief voorlichtings- en bewustwordingsbeleid*
  Met actieve voorlichtingscampagnes en programma's (o.a. op scholen, aan (groot)ouders) dragen we bij aan mentale gezondheidsbevordering en vroegtijdig signaleren van psychische klachten. Daarmee dragen we bij aan het verminderen van de stigmatisering.

- *Inzet van beschikbare ondersteuning*
  Net als bij het thema alcohol en middelengebruik zijn er veel preventieve programma's en ondersteuning beschikbaar. We inventariseren welke preventieve interventies er zijn (groepscursussen, individuele ondersteuning, online zelfhulp), hoeveel gebruik ervan wordt gemaakt, zijn er hiaten in de ondersteuning en bereiken we de doelgroep? Ook hier is een overzicht en afstemming van de gewenste inzet nodig.

- *Signalering, advies en ondersteuning*
  Het tijdig herkennen van risicofactoren en signalen van psychische klachten zoals somberheid is belangrijk. In het traject netwerkversterking kunnen we dit thema gebruiken voor een netwerkbijeenkomst en peilen of er behoefte is aan gezamenlijke training op dit gebied.

- *Inzet/kosten*
  Om vaart te maken met een plan van aanpak en communicatiestrategie is inhuur van een externe deskundige nodig. Dit kan in combinatie met thema 2 (alcohol en middelengebruik).

  Geraamde kosten: zie bij thema 2.

4. Versterken ketenaanpak zorg – veiligheid – sociaal domein

- *Convenant Veilige School*
  De afspraken in het convenant Veilige School geven richting hoe signalen/zorgen over kinderen en jongeren gedeeld kunnen worden met bijvoorbeeld gemeente of politie. Alle scholen zijn bereid mee te doen aan het opstellen van dit convenant en om dit vervolgens na te leven. Naar verwachting is het convenant voor het begin van schooljaar 2025-2026 gereed.

- *Versterken signaleringsroute zorg – veiligheid – sociaal domein*
  Samenwerking op het gebied van preventie tussen de domeinen zorg, veiligheid en sociaal is niet altijd vanzelfsprekend. Praktijkprofessionals staan in direct contact met jongeren en hun omgeving (wijkagenten bijvoorbeeld). In de Zorg- en veiligheidshuizen kennen de professionals al een traditie van samenwerking. Maar aan de voorkant, op het gebied van preventie, is deze nog niet vanzelfsprekend. Vooral op het gebied van jonge aanwas in de criminaliteit zijn stappen te zetten.
  Van de jeugd en jongerenwerker wordt vooral een signalerende en verbindende rol gevraagd. Signaleren op actuele thema's als alcohol, drugs, vapen, radicalisering en extremisme. Het is belangrijk dat de jongerenwerker weet wat er online speelt en de symbolen kent (symbolenbank). Door vroegtijdig kleine baldadigheid te signaleren en te verbinden met het netwerk kunnen latere, grotere problemen (zoals dealen) voorkomen worden.

- *Inzet/kosten*
  Zie onder jeugd- en jongerenwerk. Voor activiteiten op het gebied van veiligheid is in overleg financiering mogelijk via het budget Integraal Veiligheidsbeleid en politie(k) .

5. Inzet jeugd en jongerenwerk

- *Outreachend jongerenwerk*
  Het jeugd en jongerenwerk is aanwezig op plekken waar jongeren zich bevinden. In Nederweert vooral op scholen en ontmoetingsplekken. Ook vindplaatsen in de directe regio (bijvoorbeeld Weert) zijn van belang, zoals voortgezet onderwijs, uitgaangsgelegenheden e.d..
  Door zichtbaar en betrouwbaar aanspreekbaar zijn, kunnen veel signalen worden opgevangen. Jeugd en jongerenwerk kan laagdrempelig ondersteunen, maar ook passende ondersteuning inschakelen.

Daarnaast signaleert het jeugd en jongerenwerk trends en ontwikkelingen en jaagt eigen initiatieven van en door jongeren aan.

- *Laagdrempelige schakel in het netwerk*
  Het jeugd en jongerenwerk is de laagdrempelige schakel in het netwerk rondom jongeren. Naast het aanspreekpunt voor jongere en ouders, is het jongerenwerk een belangrijke verbindende schakel in het netwerk rondom jongeren. Denk hierbij aan verenigingen en de professionals in de keten van preventie, zorg en veiligheid.

- *Inzet/kosten*
  Voor een jeugd- en jongerenwerker wordt uitgegaan van 24 uur per week, in te huren via Punt Welzijn. Deze organisatie is goed bekend met Nederweert en borgen we duurzame inzetbaarheid en uitwisseling tussen de verschillende taken die worden uitgevoerd.

Geraamde kosten personeel:	€ 82.000
Geraamde kosten activiteitenbudget/communicatie:	€ 6.000

Financiële dekking

Structurele kosten zijn:

- Netwerkversterking + uitvoering communicatie (gemeente)	€ 25.000
- Jeugd- en jongerenwerk Punt Welzijn	€ 82.000
- Activiteiten door Punt Welzijn	€ 6.000

In totaal: € 113.000,--. Dit kan worden gefinancierd uit het budget preventief jeugdbeleid van € 115.000 (€ 100.000 kadernota 2025 structureel, € 15.000 begroting structureel).

Incidentele kosten voor 2025 zijn:
Externe inhuur voor plannen van aanpak en communicatiestrategie: € 20.000
Dit kan gefinancierd worden uit het programma Positieve Gezondheid. Daar waar mogelijk maken we gebruik van de GALA/SPUK middelen.